

Közlekedj okosan!

Összegzés	
Szempontok	Leírás
Cél és várható eredmény	Célunk, hogy a tanulók az önmaguk és mások számára biztonságos gyalogos- és kerékpárral történő közlekedésre képessé váljanak, kialakuljanak a vészhelyzetek megelőzését szolgáló magatartásformák, ezzel növelve a személyes biztonságot is.
Óraszám (45 perces óránként)	3x45 perc
Tartalmi elemek	<ol style="list-style-type: none"> 1. Közlekedés rendőr módra 2. Közlekedj helyesen! 3. Zsúfoltság-vitaforum
Tantárgyi kapcsolatok (koncentrációs lehetőségek)	<p>Környezetismeret: lakóhely ismeret, szabályok értelmezése</p> <p>Életvitel és gyakorlati ismeretek: szabályok alkalmazása, biztonság</p> <p>Tánc- és dráma: improvizációs feladatok (vitaforum)</p>
Kompetenciák, készségek, képességek	<p>Szociális kompetenciák: figyelem, felelősség, nyitottság a társak felé. Szabályokhoz való alkalmazkodás gyakorlása közlekedési szituációs helyzetekben.</p> <p>Társas kompetenciák: együttműködés, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése</p> <p>Döntési kompetencia, szabálykövetés, egyéni- és csoportérdekek összeegyeztetése.</p> <p>Anyanyelvi kompetencia: Egyéni vélemények, tapasztalatok, értelmezések, érvelések, cáfolatok. Szókincs bővítés.</p> <p>Matematika kompetencia: Megfigyelő, összehasonlító képesség fejlesztése.</p> <p>Személyes kompetencia: Eligazodás a mindennapi életben, élethelyzetekben. Rendszerességre, pontosságra és fegyelmezett munkára nevelés.</p>
Fontosabb tevékenység típusok, módszerek	<ul style="list-style-type: none"> • megfigyelés • szemléltetés, élményszerzés • magyarázat • gyakorlás • bemutatás • modellnyújtás, példaadás • dicséret, biztatás, jutalmazás, hibajavítás • differenciálás • ismeretközlés, irányított párbeszéd • filmvetítés • szerep- és szabály játékok • szituációs gyakorlatok • teszt
Értékelési, önértékelési formák	<p>A modul során az egyéni, a csoport és a frontális munkaformát is alkalmaztuk. Ezért az értékelés is ehhez igazodik.</p> <p>Az osztály értékelése (rendőrorra, közlekedési szituációs feladat)</p>

	<p>A fegyelmezettség, figyelem, a hozzáállás, döntési kompetencia értékelése</p> <p>Csoport értékelése (puzzle, vitafórum)</p> <p>A csoportmunkák után az értékelendő produktum (puzzle), készségek, képességek alapján</p> <ul style="list-style-type: none"> - Információkezelés - Együttműködés - Tervezés - Kreativitás - Önállóság - Döntési képesség - Feladat megosztás - puzzle kirakása <p>Egyéni munka értékelése (teszt)</p> <p>Értékeljük az önállóságot, a jó megfigyelést, az elért teljesítményt</p>
<p>Előkészületek, eszközök, anyagszükséglet</p>	<p>laptop, projektor, közlekedési táblák és útjelzések tanulói számítógépek 4 puzzle (Bence közlekedik társasjáték része) infokártyák a csoportoknak</p>
<p>Források (pontos hivatkozással)</p>	<p>A közlekedésről: Csóti György: <i>Közlekedéstörténeti olvasókönyv</i>. Közlekedési és Vízügyi Minisztérium ingyenes kiadványa az általános iskolák számára (91–107. o.) Dorlig Konsley: <i>Képes gyermek enciklopédia</i> (332. o.) http://www.sulinet.hu/tanar/kompetenciateruletek/4_szocialis/3_modullerasok/a1_en_es_a_vilag/5_evfolyam/10_kerekpararal_az_iskolaba_szka105_10/modulleiras.pdf</p> <p>kresztoto http://www.szentesinfo.hu/mozaik/2004/5/kerekparos.htm</p> <p>Ha rendőr helyett a pedagógus tartja meg a közlekedés órát. (De: Minden iskolának van iskolarendőre, aki szívesen ad segítséget, tart órát a mi tapasztalatunk szerint) jól használható: Közhasznú Egyesület Falunk Gyermekéiért Kisoroszi www.falunkgyermekeiert.hu</p> <p>TOTO http://www.szentesinfo.hu/mozaik/2003/10/kerekpar.htm</p> <p>Kecskeméti közlekedési probléma film: http://kecskemetiv.hu/sa_hirek/i_kecskemet_2/i_kezdodik_a_revitalizacio_de_uj_palyazatot_is_nyert_80528/t_Kezd%C5%91dik%20a%20revitaliz%C3%A1ci%C3%B3,%20de%20%C3%BAj%20p%C3%A1ly%C3%A1zatot%20is%20nyert%20a%20v%C3%A1ros/index.html</p>

	<p>játékok (Az ötleteknél leírtakhoz) http://www.sulinet.hu/tanar/kompetenciateruletek/ovodai_neveles/dokumentumok/jatszunk.pdf</p>
A kipróbálás helye, időpontja, a kipróbáló pedagógus és csoport	<p>Kecskeméti Belvárosi Zrínyi Ilona Általános Iskola II. Rákóczi Ferenc Általános Iskola 5. a természettudományos tagozatú osztály 2013/2014. tanév Dr. Holeczné Morvai Ildikó</p>
Ötletek, tippek	<p>Közlekedéstörténeti időszakot készítenek: Mikor milyen közlekedési eszközt talált fel az ember a történelem folyamán?</p> <p>Társasjátékot terveznek a tanulók a kerékpáros közlekedéssel kapcsolatban. Annyit léphetnek, amennyit dobhatnak a dobókockával. Ha valamilyen más színnel, képpel... jelölt helyre lépnek, húznak egyet az előre elkészített kártyákból, és az ott leírtaknak megfelelően járnak el. Az győz, aki előbb célba ér.</p> <p>Példák a kártyákra:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zöld jelzésnél mentél át, ezért jutalomból még egyszer dobhatsz. - Úttesten az út közepén közlekedtél a kerékpárossal, ez balesetveszélyes, elüthet egy jármű. Ezért négyet vissza kell lépned. - Megvártad, amíg a sorompót felnyitották. Nem mentél el mellette, lépj előre nyolc mezőt. <p>Barchoba járművekkel Kinyomtatunk néhány közlekedési eszközt ábrázoló képet, mindegyikből kettőt. Ezeket egy asztalon fejjel lefelé helyezzük el, mindkét játékos elé ugyanazokat a kártyákat tegyük le. (Nem ugyanabban a sorrendben.) Az egyik gyermek a kérdező, a látja az összes képet. A másik tanuló az asztalon lévő fejjel lefelé álló képek közül húz egyet, és úgy tartja, hogy játékos társa ne lássa azt. Ő a válaszadó. A válasz mindig csak igen vagy nem lehet. A kérdező valami jellemzőre kérdez rá, és annak a válasznak megfelelően forgatja le a képeket. Pl.: Kérdező: „Szárazföldön közlekedik?” Válaszadó: „Igen.”</p> <p>Ebben az esetben az összes vízi és légi közlekedési eszközt leforgatja a kérdező, így leszűkíti a kört a szárazföldi közlekedési eszközökre. Ha a válasz „nem”, akkor a szárazföldi járműveket forgatja le. A cél megtalálni csak kérdések segítségével a kihúzott lapot. A két gyermek minden forduló után szerepet cserél, és azonos számú szerepjátás után az a győztes, aki a több képet gyűjtötte. Nehezebb feladat, ha nem használunk képeket sem, a válaszadó kitalál egy járművet. Ez komoly absztrahálást</p>

	igényel.
	Közlekedéssel kapcsolatos találós kérdések (melléklet)
Változatok, lehetőségek	<ul style="list-style-type: none">• Kerékpáros ügyességi versenypálya építés.• Kerékpártúrát terveznek a település környékére.• Stop! Közlekedj felnőtt módra! – Filmvetítés.• kresz memória <p>http://www.kresz.com/memoriajatek/memoria_jatek.php</p>

A foglalkozás menete	
1. Közlekedés rendőr módra	
Szempontok	Leírás
1. Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	A biztonságos közlekedés szempontjából talán az a legfontosabb, hogy a gyerekek megértsék, hogy szükség van a szabályokra és a biztonsági felszerelésekre. Ha ugyanis ezt elfogadják, akkor van esély arra, hogy be is tartják majd a szabályokat, és csak akkor indulnak útnak kerékpárral, ha rendelkeznek megfelelő biztonsági felszerelésekkel. A „látni és látszani” elve különösen fontos a közlekedésben résztvevő gyerekek számára, nem beszélve arról, hogy mennyire fontos, hogy csak a számukra is biztonságos, és kijelölt útvonalakon közlekedjenek.
Fejlesztési célok	Preventív közlekedési képességfejlesztés, olyan képességek, készségek, attitűdök kialakítása, amelyek a biztonságos, kulturált közlekedés megvalósítására is alkalmasak lesznek. Segítse, hogy a tanulók megismerjék a biztonságot szolgáló szervezetek munkáját, és tanítsa őket a vészhelyzetekben való megfelelő viselkedésre.
Tevékenységek (időkerettel)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Figyelem, érdeklődés felkeltése, bemutatkozás (5') 2. A rendőrök és munkáik (5') 3. Irányított beszélgetés saját közlekedési élményekről. (10') 4. A szabályos, balesetmentes, felelősségteljes kerékpáros közlekedés szabályainak ismertetése, elmélyítése irányított beszélgetés és szituációs játék keretein belül. (20') 5. Összegzés, ellenőrzés, értékelés.(5')
2. Közlekedj helyesen!	
2. Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	A tevékenységnek nem célja az összes közlekedési szabály megtanítása, csak az, hogy felhívjuk a gyerekek figyelmét arra, hogy a kerékpárral közlekedőkre is érvényesek a közlekedési szabályok, és néhány kerékpárra vonatkozó KRESZ tábla jelentését megismerjék a munka során.
Fejlesztési célok	A kerékpáros közlekedés szabályainak megismerése, alapvető ismeretek elsajátítása a KRESZ-szel kapcsolatban. E tevékenységek végzése járuljon hozzá ahhoz, hogy a gyerekek felelősséggel és biztonságosan vegyenek részt a közlekedésben.
Tevékenységek (időkerettel)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Közlekedési útvonal modellezése (5') 2. Szituációk eljátszása (15') 3. Puzzle csoportokban (15') 4. A közlekedési helyzetek megbeszélése (5') 5. Összegzés (5')
3. Zsúfoltság-vitaforum	
3. Problémák, jelenségek, gyakorlati alkalmazások, ismeretek	A városok közlekedése sokszor zsúfolt. Egyik helyről a másikba jutni időigényes. Más szempontokat vesz figyelembe egy polgármester, egy diák, egy autóval munkába igyekvő

	<p>felőtt, egy buszra váró nyugdíjas, vagy egy babakocsit tologató édesanya. Mi lehet a megoldás, ami mindenkinek jó?</p>
<p>Fejlesztési célok</p>	<p>A szociális kompetenciákhoz szükséges kognitív készségek: információkezelés Társas kompetenciák: szabályalkotás, követés, társadalmi részvétel Környezettudatos magatartás</p>
<p>Tevékenységek (időkerettel)</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Teszt kitöltése a közlekedési ismeretekről, értékelés (10') 2. Beszélgetés Kecskemét közlekedéséről (5') 3. A tanulók arról vitatkoznak az előre kiadott szempontsor alapján, hogy hogyan lehetne Kecskemét területén enyhíteni a zsúfoltságot! (20') 4. Kecskeméti hírek megtekintése (5') 5. Összegzés (5')

Tanári tevékenységek	
Szempontok	Leírás
Motiváció	
Kérdésfeltevés	<p>Mit értünk egyáltalán a közlekedésen? Ti mikor, kivel, mivel szoktatok közlekedni? Mi tesznek az autósok, hogy lássanak, és őket is lássák? Mi tehetek, hogy ha kerékpárral közlekedtek, jól láthatóak legyetek? És mi a helyzet a gyalogosokkal? Hogyan lesznek láthatóak a gyalogosan haladók napközben? És sötétedéskor és azután? Mi biztosítja, hogy a járművekkel közlekedők lássák a gyalogosokat? Szerintetek hogyan működnek a fényvisszaverő eszközök? Mit jelez neked ez a tábla? Mit tilt ez a tábla? Ért-e már valakit közlekedési baleset? Miben vétett a szituációban Klári? Hogyan kerülhette volna el a bajt? Mi okozhatja Kecskemét zsúfoltságát? Hogyan kerülhető el a baj?</p>
Visszajelzések	Nagyobb odafigyelés a közlekedésben. Mások figyelmeztetése is.
Értékelés	A szituációk megoldása, az együttműködés, a kreativitás, a figyelem értékelése pozitív megerősítéssel, az értékek kiemelése.

Tanulói tevékenységek, tanulók bevonása	
Szempontok	Leírás
Tények, adatok használata	<p>Kecskemét közlekedése: http://hu.wikipedia.org/wiki/Kecskem%C3%A9t_t%C3%B6megk%C3%B6zleked%C3%A9se</p> <p>kerékpáros balesetek statisztika: http://kecskemet.kiskun.autosiskola.hu/index.php?lang=&f=a_kozponti_statisztikai_hivatal_legfrissebb_adataibol&v=1</p> <p>https://www.iru.org/cms-filesystem-action/NationalStatistics/MKFE%20%28link%29.pdf</p>
Tudományos bizonyítékok gyűjtése	<p>Érezd magad jól, de légy biztonságban A kiadvány az NKH (Nemzeti Közlekedési Hatóság) megbízásából az OGYEI-vel (Országos Gyermekegészségügyi Intézettel) együttműködve készült.</p> <p>Oktatófilmek: http://www.tolnambb.eoldal.hu/cikkek/gyerekeknek-oktatofilmek-ii..html</p>

<p>Együttműködés, feladatok kidolgozása, elemzés</p>	<p>Közlekedés rendőr módra</p> <p>Az órát az iskolarendőr tartotta (Szilágyi József rendőr) Már megjelenése motiválta a tanulókat.</p> <p>Először a rendőrök munkájáról mesélt a tanulóknak. (nyomozó, közrendvédelmi rendőr)</p> <p>Irányított beszélgetés következett a saját közlekedési élményekről. A tanulók megbeszélték, hogy ki mit gondol, miért van szükség a közlekedési szabályokra.</p> <p>Az óra fő része a szabályos, balesetmentes, felelősségteljes kerékpáros közlekedés szabályainak ismertetése, elmélyítése irányított beszélgetés és szituációs játék keretein belül.</p> <p>Cél a helyes és helytelen közlekedési magatartás megfigyelése, értelmezése.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Közlekedési veszélyhelyzetek megbeszélése. • Közlekedési táblák alakja, színe, jelentése. • A kerékpár biztonsági felszerelései. • Jó tanácsok megfogalmazása kerékpárral közlekedőknek. <p>Az óra lezárásaként minden csoport megfogalmazott egy-két fontos tanácsot a biztonságos kerékpáros közlekedéssel kapcsolatban.</p> <p>Kerékpárosoknak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Az utca jobb oldalán kell biciklizni, mindig libasorban, egymás után, sohasem egymás mellett! • Beszélgetni a járdán kell, nem biciklizés közben. • Lámpát nem csak azért kell használni, hogy lássunk a sötétben, hanem azért, hogy minket jobban lássanak. • A lámpa és a láthatósági mellény használata mindig ajánlott. • A lámpa használata kötelező borult idő, sötétedés, köd, eső és havazás esetén. <p>A lámpa és a láthatósági mellény használata a lakott területen kívül éjjel-nappal, mindig kötelező.</p> <p>Közlekedj helyesen!</p> <p>Az óra elején közlekedési útvonalat modelleztünk egy felépített tanpályán. (Főútvonal, mellérendelt út. gyalogos átkelő, buszmegálló, állj, elsőbbségadás kötelező, lakóterület, egyirányú út, sebességkorlátozást jelző táblákkal) A tevékenységnek nem célja az összes közlekedési szabály megtanítása, csak az, hogy felhívjuk a gyerekek figyelmét arra, hogy a kerékpárral közlekedőkre is érvényesek a közlekedési szabályok, és néhány kerékpárra vonatkozó KRESZ tábla jelentését megismerjék a munka során.</p> <p>Közlekedési szituációk eljátszása következett a tanpályán különféle helyszíneken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • helytelenül viselkedő, úttestre kiszaladó gyerek • kereszteződésnél piros jelzésen áthajtó kerékpáros • lakóövezetbe gyorsan érkező biciklis
--	---

	<p>Puzzle (Bence közlekedik játék része) kirakása történt csoportokban, majd a képen ábrázolt közlekedési helyzetek megbeszélése.</p> <p>A hangsúly a veszélyes helyek megtalálásán, és a veszélyhelyzetek megszüntetésére kitalált ötleteken, tanácsokon van.</p> <p>Az órát összegzés zárta.</p> <p>3.Zsúfoltság-vitafórum</p> <p>Először a tanulók számot adnak egy Kresz toto keretében a megszerzett tudásukról. Ezt értékelik is. http://www.szentesinfo.hu/mozaik/2003/10/kerekpar.htm</p> <p>Majd beszélgetés következik Kecskemét közlekedéséről.</p> <p>„2017-ig Európai Unió és önkormányzati önerőből 60 milliárd forintos ráfordítással fejleszteni kívánják a megyeszékhely tömegközlekedését. Magyarországon egyedülálló, vezeték nélküli trolibuszhálózat kiépítését tervezik, emellett környezetkímélő autóbuszok, új csomópontok és közlekedési hálózat kialakítása a cél.[1]”</p> <p>Végül a tanulók arról vitatkoznak az előre kiadott szempontsor alapján, hogy hogyan lehetne Kecskemét területén enyhíteni a zsúfoltságot! Ehhez segítségképpen kapják az infokártyákat (melléklet) a csoportok. A polgármester már előre megkapta a feladatát. Összezsapnak egy lakossági fórumon a különféle érdekek. A cél kompromisszumra jutni egymással.</p> <ul style="list-style-type: none"> • gyalogos • kerékpáros • autós • busszal közlekedő <p>A kecskeméti hírek megtekintéséből kiderül, ez a probléma a város asztalán van. Az égető kérdésekre a szakemberek milyen megoldással szolgálnak.</p> <p>Az órát összegzés zárja.</p>
Régi és új koncepció megfogalmazása	<p>Régi koncepció: Minden nap közlekedünk, életünk fontos részét képezi.</p> <p>Új koncepció: A felelősségteljes, balesetmentes közlekedés komoly tudást, odafigyelést kíván meg. Az óvatosságra intés, az élet- és környezetkímélő, a vészhelyzetek megelőzését szolgáló magatartásformák kialakítása, ezzel a személyes biztonság növelése fontos célunk.</p>
Értékelés	<p>Csoport értékelése</p> <p>A csoportmunkák után az értékelendő készségek, képességek és produktumok alapján</p> <ul style="list-style-type: none"> - Információkezelés

	<ul style="list-style-type: none"> - Együttműködés - Tervezés - Kreativitás - Önállóság - Döntési képesség - Feladat megosztás - puzzle - szituációs játékok <p>Egyéni munka értékelése Értékeljük a fejlődést, a közlekedési figyelem erősödését, a hozzáállás pozitív megváltozását.</p> <p>Az osztály értékelése A fegyelmezettség, figyelem értékelése</p>
--	--

Melléklet:

Közlekedéssel kapcsolatos találós kérdések

1. Tekereg, kanyarog, átéri a világot, mi az? (úttest)
2. Négy testvér szalad egymás mellett, sosem érik utol egymást, mi az? (kerekek)
3. A világot átéri, mégis egy tyúk átlépi, mi az? (keréknyom)
4. Vasbika, vasmezőn, vasszekeret húz, mi az? (vonat)
5. Nem etetik zabbal, nem hajtják ostorral, mégis, ha szánt, négy ekével jár, mi az? (traktor)
6. Erdőn terem, vízen jár, embert hord a padlóján, mi az? (hajó)
7. Mindig szántja, mindig szántja, mégse marad barázdája (hajó)
8. Ketten egyszerre indulnak, egyik éppen úgy szalad, mint a másik, mégse érik utol egymást soha, mi az? (kerékpár)
9. Négy keréken szaladgál, repül, mint a gyors madár. Szíve helyén motor dobog, fékez, megáll, továbbrobog, mi az? (autó)

A szabályos, balesetmentes, felelősségteljes kerékpáros közlekedés szabályainak ismertetése rendőr)

Stoptábla és elsőbbségadás kötelező tábla esetén:

- Ha ilyen táblákat látsz a kereszteződésben, akkor állj meg és nézz körül minden irányba!
- Ha olyan kereszteződésbe érsz, ahol neked nincsen stoptábla vagy elsőbbségadás kötelező tábla, de megállás után jobbra, balra nézve azt látod, hogy a keresztutcákban van, akkor neked van elsőbbséged, de győződj meg róla hogy tényleg megállnak-e és elengednek-e.
- Jobbkéz-szabály: Ha olyan kereszteződésbe érsz, ahol nincsen semmilyen tábla, akkor meg kell állnod és körülnézni jobbra, balra. Ha jobbról jön egy autó vagy biciklis, akkor meg kell várnod, hogy elmenjen. Ha balról jön egy autó vagy biciklis, akkor ő fog elengedni téged, te mehetsz, de győződj meg róla, hogy tényleg megállt-e és elenged-e.

Kanyarodási szabály

- Minden kereszteződésben az egyenesen továbbhaladónak elsőbbsége van a kanyarodóval szemben.
- Útkereszteződéshez érve előtte ki kell tartani azt a kezedet, amelyik irányba be szeretnél kanyarodni. Jobbra kanyarodáskor maradj az út szélén és

kanyarodj be! Balra kanyarodáskor hátranézve meg kell győződnöd róla, hogy nem jön mögötted senki, ha igen, akkor az út szélén állj meg és engedd, hogy elmenjen! Előre nézve szintén meg kell nézni, hogy nem jön semmilyen jármű, ha igen, maradj az út szélén és hagyd, hogy elmenjen! Csak akkor kanyarodhatsz be, ha minden jármű elment.

- A jobbra, kis ívben kanyarodónak elsőbbsége van a balra, nagy ívben kanyarodóval szemben.
- A balra kanyarodónak szorosan az út jobb szélére kell érkeznie és ott tovább haladnia tovább.

Zebra

- Abban az útkereszteződésben, ahol zebra van az úttestre festve, azon menj át gyalog és biciklivel is.

Infokártyák:

A tanulók arról vitatkoznak az előre kiadott szempontsor alapján, hogy hogyan lehetne Kecskemét területén enyhíteni a zsúfoltságot!

1. Osszuk ki a szempontsört a tanulóknak.
2. A tanulók válaszait értékeljük.
3. Egyezsége kell jutni a gyalog, kerékpáron, autón, buszon közlekedőknek.

Kulcsfogalmak – zsúfoltság
Autó: <ul style="list-style-type: none">• többsávos utak,• körforgalom,• parkolók
Busz: <ul style="list-style-type: none">• Járatok számának észszerű növelése illetve csökkentése,• menetrend,• utastájékoztató,• olcsó jegyár
gyalogos: <ul style="list-style-type: none">• széles járda,• kényelmes közlekedés,• sétáló utcák,• gyalogátkelőhely
kerékpár: <ul style="list-style-type: none">• kerékpárutak a belvárosban és a főbb utak mentén,• balesetmentes közlekedés feltételeinek megteremtése,• biztonságos biciklitárolók a fontosabb célpontoknál• kerékpárkölcsonzés